Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысымен бекітілген

НҰР-СҰЛТАН, 2021

Модельдің құрылымы

1-тарау. Жалпы ережелер

2-тарау. Ағымдағы жағдайды талдау

3-тарау. Модельдің мазмұны

4-тарау. Күтілетін нәтижелер

1-бөлім. Нормативтік-құқықтық қолдау

2- бөлім. Дамыту, тәрбиелеу және оқыту процестерінде тәсілдерді өзгерту

3- бөлім. Мектепке дейінгі ұйымдар қызметін әдістемелік қолдау.

4 - бөлім. Сапалы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға тең қол жетімділікті қамтамасыз ету

5 - бөлім. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың сапасын бағалау

6 - бөлім. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесіндегі педагог

7-бөлім. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жүргізу үшін жағдайларды қамтамасыз ету

8-бөлім. Ата-аналармен және ата-аналар қауымдастығымен жұмыс

1-тарау.

Жалпы ережелер

- 1. Модельді әзірлеу үшін негіздеме:

Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі (бұдан әрі - модель) Мемлекет басшысының 2020 жылғы 27 мамырда Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы Ұлттық қоғамдық сенім кеңесінің үшінші отырысында берген тапсырмаларын орындау мақсатында Қазақстан Республикасының Конституциясы мен заңнамасының нормалары негізінде және Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының Бала құқықтары туралы конвенцияның нормалары ескеріліп әзірленді және балаларды дамыту мен оқыту талаптарының өзгеруіне және өзекті ғылыми деректерге сәйкес мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды трансформациялау үшін қажетті өзгерістер бағытын айқындайды.

- 2.**Модель** - мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту мен жетілдіру бағытын айқындайтын тәсілдер мен қағидаттар жиынтығы.
- 3.**Модель** ұлттық құндылықтарды балаларды ерте жастан толыққанды дамытудың заманауи теорияларымен үйлестіруге **бағытталады**.
- 4. **Модель** мектепке дейінгі білім беруді дамыту және білім беру қызметтерінің сапасын қамтамасыз ету бойынша кешенді шараларды жоспарлау үшін **негіз болып табылады.**

2-тарау.

Ағымдағы жағдайды талдау

Балаларды мектепке дейінгі тәрбиелеумен және оқытумен қамту мәселелері көбіне соңғы 10 жылда шешілді.

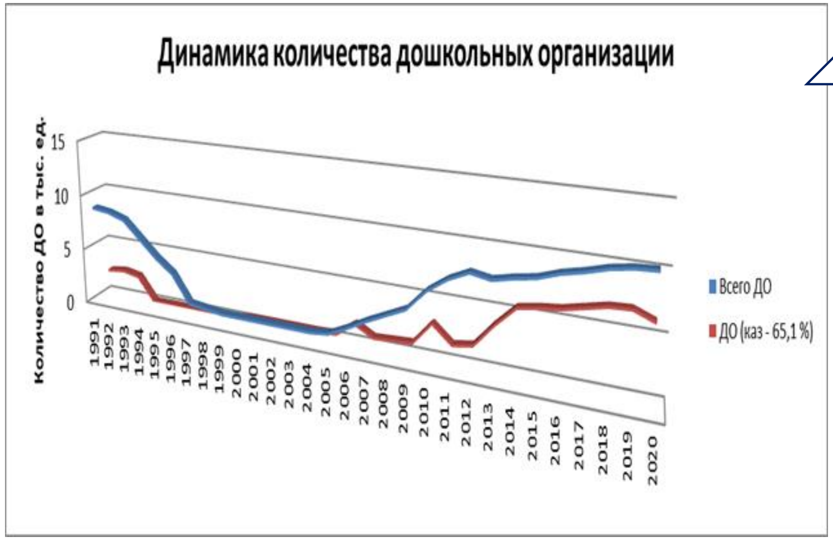

В 13 раз

1-6жас **– 81,6%**

3-6 жас **- 98,7%**

Қазіргі кезеңде мектепке дейінгі білім беруді дамытудың басым бағыттары модельді іске асыруда көзделген сапалық көрсеткіштерді арттыруға бағытталған.

3-тарау.

Модельдің мақсаты мен міндеттері

МАҚСАТЫ:

дені сау, дербес, білуге құмар, көпшіл, сын тұрғысынан ойлайтын балаларды қалыптастыру мен әлеуметтендіруге бағытталған тәрбиелеу мен оқыту жүйесін өзгерту арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамытудың бағыттары мен қағидаттарын айқындау.

МІНДЕТТЕРІ:

1) мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мазмұнындағы өзгерістерді нормативтік құқықтық сүйемелдеуді қамтамасыз ету;

2) инклюзивті білім беруді қоса алғанда, оқу жоспарлары мен бағдарламаларының икемділігін қамтамасыз ету арқылы педагогикалық процесті ғылыми негізде жетілдіру жолымен мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытудың мазмұнын өзгертуге жағдай жасау;
3) қазіргі заманғы теорияларды ұлттық ерекшеліктермен үйлесімді ұштастыру негізінде баланы ерте дамыту процесінің тұтастығын қамтамасыз ету;

4) ғылыми негізде вариативтік оқу бағдарламаларының құрылымын әзірлеу және бағыттарын айқындау;

5) сапа өлшемшарттарын айқындау және білім берудің сапасын бағалаудың ғылыми негізделген құралын әзірлеу арқылы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың сапасын кезең-кезеңімен арттыру;

6) Модельді іске асыру аясында педагогтердің кәсіби шеберлігін жетілдірудің үздіксіздігін қамтамасыз ету;

7) отбасымен және қоғаммен серіктестік орнату арқылы ата-аналардың білім беру қызметтеріне қажеттіліктерін қамтамасыз ету.

Модельдің міндеттерін іске асыру

ҚОЛЖЕТІМДІЛІК

МАЗМҰН

САПА

Мазмұны
1. Нормативтік құқықтық сүйемелдеу

ҚР-да мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесін жаңғыртудың тұжырымдамалық негіздері :

«Қазақстан-2050» стратегиялық бағдарламасында;

Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында;

– ***Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында;***
– ***басқа негізгі нормативтік құжаттар мен заңнамалық актілерде*** **көрсетілген.**

Модельді іске асыру мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқыту саласында ғылыми зерттеулер жүргізгеннен кейін ілеспе нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер енгізуді көздейді:

- Стандарқа өзгерістер;

– ***оқу жоспарының икемділігі, альтернативтік дамытушы оқу бағдарламаларын таңдау;***
– ***баланың дамыту мәселесіне отбасын тарту және балаға арналған дамытушы бағдарламаларды бірге таңдау мүмкіндігі; -***
– ***жас топтарында тәрбиешінің штат бірлігін ұлғайту бөлігінде штаттық кестеге өзгерістер;***
– ***санитариялық қағидаларға өзгерістер;***
– ***балалардың өмірі мен денсаулығын қорғау бойынша нұсқаулық әзірлеу;***
– ***Мектепке дейінгі ұйымдар қызметінің үлгілік қағидаларына өзгерістер;***
- «ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар (балалар)» түсінігін кеңейту.

Мазмұны

2. Дамыту, тәрбиелеу және оқыту процестерінде тәсілдерді өзгерту

СТАНДАРТТА

айқындалатын болады:

1) құндылықтар мен тәсілдер

2) бағдарлама мазмұнына қойылатын талаптар

3) білім беру салалары және дағдылар (балалардың ерте дамуына қажетті)

4) педагогке қойылатын талаптар

5)баланың дағдыларын дамыту және жалпы ілгерілеуін бақылау құралдары

Білім беру салалары

- *«Денсаулық»*
- *«Қатынас»*
- *«Таным»*
- *«Шығармашылық»*
- *«Әлеумет»*

Оқу жоспары

- *Икемді*
- *Кіріктірілген*
- *Балалардың жас ерекшеліктері ескерілген*
- *Сабақтардың сағаттары көрсетілген*

Білім беру бағдарламалары

- *Базалық*
- *Дамытушы*
- *Вариативтік*
- *Жеке*

Заттық-кеңістіктік орта

- *Кедергісіз*
- *Дамытушы*
- *Өзгермелі*

БАЛА ТҰЛҒАСЫН ДАМЫТУ

«Балаларды ерте дамыту институты»

Мазмұны

3. Мектепке дейінгі ұйымдар қызметін әдістемелік қолдау

Талдау

Зерттеу

Зерделеу

Енгізу

Қызметкерлермен жасақтау жоспарлануда:

Жетекші ғылыми қызметкер – ***6***
Ғылыми қызметкер - ***6***
Бас ғылыми жетекші – ***6***

Лаборатория научно-педагогических исследований и мониторинга качества дошкольного образования
↓
Лаборатория исследований содержания дошкольного образования для обеспечения преемственности образовательных программ дошкольного и начального общего образования

Лаборатория психолого-педагогических основ развития детей дошкольного возраста
↓
Лаборатория психолого-педагогических исследований социализации и развития детей с ООП и раннего возраста

Лаборатория изучения детства, семьи для психолого-педагогической поддержки
↓
Лаборатория информационно-разъяснительной работы и сотрудничества с СМИ

«Балаларды ерте дамыту институты» Зерттеулерге қатысу (2021-2023 жж.):
1. *МДҰ-да теңгерімді тамақтандыру*
2. *эргономикалық жағдайлар жасау*
3. *МДҰ-ның сапасын бағалаудың өлшемшарттары*

↓ **ЖОО-ы жанынандағы лабораториялар**

↓ **Әдістемелік кабинеттер жанындағы лабораториялар**

→ **МДҰ сапасын тәуелсіз ұлттық бағалауды енгізу** *(2025 жылға қарай.)*

↓ **Сапаны бағалау құралы**

МДҰ педагогтерінің тәжірибесін әдістемелік сүйемелдеу *(2023 жылға қарай.)*

↓ **Білім беру қызметтерінің сапасы**

Мазмұны

4. Сапалы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға тең қол жетімділікті қамтамасыз ету

Мектепке дейінгі ұйымдар желіс і

Негізгі
10 763

- Балабақша
- Бөбекжай - бақша
- Арнайы МДҰ
- Шағын орталық
- «Мектеп-бөбекжай-бақша» кешені

Балабақша, Бөбекжай - бақша:
- Отбасылық
- Санаторлық

Шағын орталық:
- Мектепке дейінгі ұйым жанындағы
- Мектеп жанындағы

Консультациялық пункттер
Ата-аналарға және үй тәрбиешілеріне арналған

Альтернативтік

Үй тәрбиешілері институты («әлеуметтік күтушілер»)
- Қолжетімділігі
- 1-2 жастағы балаларды қамту
- Оқыту + жұмысқа орналастыру

ПИЛОТ ТАУ - 2022 ж.
ЕНГІЗУ – 2023 ж.
НҚА – 2021 ж.
ҚРУ №77 қаулысы, №595, №93 бұйрықтар

Балаларды дамыту орталығы
- *ата-аналардың қаражаты есебінен*

Жеке сектор
(кезектен тыс)

Қысқа мерзімді болу топтары (1-2 жастағы балалаарға арналған)
- Әлеуметтік тұрғыдан қорғалмаған отбасылар
- Мүгедек балаларды тәрбиелеп отырған отбасылар

Әрбір мектепке дейінгі ұйымда

МАЗМҰН

5. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың сапасын бағалау

САПАНЫ БАҒАЛАУ ҚҰРАЛЫН ЕНГІЗУ

құрылымдық сапасы-мектепке дейінгі ұйым жүйесінің дизайнын ұйымдастыру және жобалау, кеңістікті ішкі ұйымдастыру, педагогтердің білім деңгейі мен кәсібилігі, бағдарлама дизайны

процесс сапасы-мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтердің күнделікті тәжірибесі, ойын уақыты, педагог пен балалар арасындағы және балалар арасындағы маңызды өзара әрекет, балаға күтім жасау мен білім беру күнделікті тәжірибеде жүзеге асырылады, педагогтердің әр баланың отбасымен өзара ынтымақтастығы, ата-аналарды білім беру процесіне тарту

нәтиженің сапасы-балалар, отбасылар, қоғам мектепке дейінгі ұйымнан қандай көмек алады, бұл нәтиже балалардың әл-ауқатына, балалардың эмоционалды, моральдық,, психологиялық әл-ауқаты мен дамуын, әлеуметтік дағдыларды, болашақ өмірге дайындығын, балалардың денсаулығы мен олардың мектепке дайындығына қалай ықпал ететінін көрсетеді

Зерттеу

мектепке дейінгі білім беру сапасын бағалау үшін (ECERS) рейтинг шкаласын қолдану

2025жылға қарай сапаны тәуелсіз ұлттық бағалауды енгізу

1.Өлшемшарттар әзірлеу

2. Бағалау құралдарын енгізу

Мазмұны

6. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесіндегі педагог

ЖОҒАРЫ БІЛІМ
- *ЖОО-ның білім беру бағдарламаларын жаңарту*
- *Педагогикалық практика*
- *«Болашақ» гранты бойынша оқу мүмкіндігі*

Техникалық және кәсіптік білім беру
- *Білім беру бағдарламаларын жаңарту*
- *Педагогикалық практика*

Мамандықты өзгерту
- *ЖОО жанынан мамандықты өзгерту бойынша курстар*
- *Сертификатталған қызмет көрсетушілерді мамандандыру курстары*
- *Магистратура*

БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ
- *Ваучерлік жүйе бойынша біліктілікті арттыру курстары*
- *Практикалық курстар*
- *Тренингтер*
- *Практикалықсеминарлар*

«Мамандыққа кіріспе» КУРСТАРЫ
- *Жас мамандарға арналған айлық курстар*

ҮЗДІКСІЗ КӘСІПТІК ДАМУ

Мазмұны

7. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жүргізу үшін жағдайларды қамтамасыз ету

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМЫТУ:

- Қоғамның ерекше қажеттіліктері бар балаларға оң көзқарас қалыптастыру
- Инклюзивті білім беру процесін ғылыми және оқу-әдістемелік сүйемелдеуді жетілдіру
- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды білім беру ортасына қосу процесі, психологиялық-педагогикалық қолдаудың практикаға бағытталған технологияларын қолдану тетіктерін, нысандарын, әдістерін әзірлеу және енгізу
- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды ерте анықтау және ерте араласу жүйесін жетілдіру
- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды деңгейлік бағалауды енгізу және ПМПК-ның куәландыру мен қорытындысын қажет етпей тәрбиеленушілерді қолдау, ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды қолдаудың әртүрлі деңгейлік жүйесін құру
- Деңгейлер арасындағы инклюзивті технологиялардың сабақтастығын жүзеге асыру
- Ақпараттық-консультациялық қолдауды жүзеге асыру
- Қызметі инклюзивті білім беру мәселелерін шешумен байланысты ұйымдардың әлеуметтік серіктестігін дамыту
- тәжірибені зерделеу мақсатында шетелдік ұйымдармен және әріптестермен ынтымақтастықты тереңдету
- Инклюзивті тәжірибені жүзеге асыратын мектепке дейінгі ұйымдардың қажеттіліктерін болжау жүйесін дамыту арқылы қалыптасады
- Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар топтарын қажетті білікті мамандармен қамтамасыз ету

Мазмұны

8. Ата-аналармен және ата-аналар қауымдастығымен жұмыс

ДАМЫТУШЫ , ҚОЛЖЕТІМДІ ОРТА

Эргономикалық шешім

Теңгерімді тамақтандыру

Білім беру қызметтерінің сапасы

МДҰ ЖҰМЫСЫНЫҢ ПРИНЦИПТЕРІ
1.Бала құқығын сақтау
1. баланы толыққанды дамыту
3.Инклюзивті оқыту
4 кіріктірілген тәсіл
5.баланы қызықтыру
6. Процестің сапасы
1.педагог - фасилитатор

ПЕДАГОГТІҢ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ
1. Бала дамуын түсінуі
2. Баланың пікірін тыңдау
3. Баланы мадақтау
4.Көшбасшылық дағдылары
5. Балалардың ойларын тыңдай білуі
6. Үнемі қорытынды жасай білуі
7. эмоционалдық интеллект

Тәрбиелеу мен оқыту мазмұны
1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты
2. Икемді жоспарлар
3. Дамытушы бағдарламалар
4. Ойын арқылы оқыту
5. Таңдау мүмкіндігі
6. Ынтымақтастық
7.Кері байланыс

«Ойын арқылы оқыту» тәсілі

Біліи беру процесіне қатысушылар

1. Отбасымен серіктестік қарым-қатынастар .
2. Тренингтер
3. Ата-аналар конференциялары
4. Ата-аналардың қатысуымен педкеңестер

Мазмұны

8. Ата-аналармен және ата-аналар қауымдастығымен жұмыс

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА МЕМЛЕКЕТТІК БІЛІМ БЕРУ ТАПСЫРЫСЫН ҚАРЖЫЛАНДЫРУ ЖӘНЕ ОРНАЛАСТЫРУ ТӘРТІБІН ӨЗГЕРТУ

5 -тарау.

Күтілетін нәтижелер

Моделді іске асыру:

Ата-аналарға

- білім беру процесінің қатысушылары болуға
- баланың психикалық және физикалық денсаулығын сақтауды қамтамасыз етуге;
- баланың жеке мүмкіндіктерін дамытуға;
- көрсетілетін білім беру қызметтерінің сапасына қанағаттану деңгейін арттыруға
- үйде баланың толық дамуы үшін жағдай жасауда консультациялық көмек алуға мүмкіндік береді

Балаларға

- Физикалық және психологиялық аман-саулықты қамтамасыз ету
- Ойын арқыды дамыту және оқыту
- Қалауы бойынша сабақты таңдау
- Мектепте оқуға дайындықты қамтамасыз ету
- Бақытты балалық шақты қамтамасыз ету
- Балалармен және ересектермен тіл табыса білуі

Педагогтер деңгейінде

- Жұмыс уақытын тиімді жоспарлау
- баланың даму процесін жетілдіру мақсатында рефлексия жүргізу заманауи инновациялық технологиялар мен әдістерді меңгеру және оларды тәжірибеде қолдану
- мектепке дейінгі тәрбині ұйымдастыру принциптері мен мазмұнын білуі балалармен және олардың ата-аналарымен жұмыс істей білу

Мектепке дейінгі ұйым

Үлгілік оқу жоспарларының регламенттелген талаптарынан алшақтау вариативтік оқу бағдарламаларын, оқытудың әртүрлі әдістемелері мен технологияларын, білім беру процесін ұйымдастырудың нысандарын, әдістерін, тәсілдерін қолдану

- баланың даралығы мен субъективтілігін қолдауға бағытталған трансформацияланатын ойын және тақырыптық аймақтар, инклюзивті дамытушы орта құруға;
- Санитарлық нормаларды сақтауды қамтамасыз ету
- ұлттық мәдениет пен дәстүр арқылы рухани-адамгершілік құндылықтар негізінде баланың жеке қасиеттерін қалыптастыру

Моделді іске асыру

Кешенді жоспар

Бөлім	Іс-шара	Күтілетін нәтижелер
I	**1 жастан бастап 1 сыныпқа қабылданғанға дейін балаларды мектепке дейінгі тәрбиемен және оқытумен қамту**	Қамту көрсеткіші (2021-2025 жж.)
II	**Нормативтік құқықтық қамтамасыз ету**	ҚР ҮҚ, бұйрықтар (2021-2022 жж.)
III	**Мектепке дейінгі ұйымдардың қызметін әдістемелік сүйемелдеу**	Лабораториялар, орталықтар (2021-2025)
IV	**Совершенствование содержания дошкольного воспитания и обучения**	Балаларды ерте дамыту институтын құру бойынша ҚР ҮҚ (2021 ж.)
V	**Мектепке дейінгі және бастауыш білім беру мазмұнының сабақтастығы мен үздіксіздігін қамтамасыз ету**	Талдау, есеп (2021 ж)
VI	**Педагогтер мен мектепке дейінгі ұйымдардың сапалық деңгейін бағалаудың жаңартылған жүйесін енгізу**	Зерттеу, талдау, әдістемелік нұсқаулықты енгізу (21-25 жж.)
VII	**Педагог кәсібінің жоғары мәртебесін қамтамасыз ету, педагогикалық білім беруді жаңғырту**	Бұйрықтар, курстар, гранттар бөлу, әдістемелік сүйемелдеу (2025 жылға дейін)
VIII	**Мектепке дейінгі сапалы білімге қолжетімділікті қамтамасыз ету**	Бірлескен жоспар, тренингтер, әдістемелік нұсқаулық (2021-2025 жж.)
IX	**Тәрбиелеу мен оқытудың қауіпсіз және жайлы ортасын құру**	Нұсқаулық, ҚР ДСМ бұйрығы (2021-2022 жж.)
X	**Мектепке дейінгі білім беруді басқару және қаржыландыру жүйесінің вертикалін енгізу**	Бұйрық, оқыту семнарлары (2022 жылдан бастап)

(Комплексный план включает 10 глав, 43 пункта)